

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 300/07-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. novembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť A. K., H., zastúpenej advokátom JUDr. P. D., P., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 6 C 342/2002 a v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline pod sp. zn. 10 S 114/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. októbra 2007 doručená sťažnosť A. K. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom Okresným súdom

Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 6 C 342/2002 a v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 10 S 114/2003.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla, že „ako navrhovateľka svojím návrhom zo dňa 25. 11. 2002 sa domáhala na Okresnom súde v Žiline neplatnosti vylúčenia zo štúdia na vysokej škole a určenia, že je študentom denného štúdia 5. ročníka Fakulty (...).

Navrhovateľka /sťažovateľka/ sa listom zo dňa 15. 12. 2002 obrátila s písomnou žiadosťou na predsedu OS Žilina o urýchlené konanie súdu v predmetnej veci. Svoju žiadosť odôvodnila mimoriadnou závažnosťou veci z dôvodu, že chce úspešne ukončiť vysokoškolské štúdium, ktoré bolo jej celoživotným snom a cieľom.

Nakoľko sa cítila poškodená nezákonným konaním vysokej školy a celú záležitosť celá rodina veľmi zle psychicky znášala, obrátila sa s touto žiadosťou na najvyššiu autoritu tohto súdu. Odporca sa k návrhu vyjadril až 24. 3. 2003.

Dňa 1. 4. 2003 sa konalo hlavné pojednávanie na Okresnom súde v Žiline, kde zákonná sudkyňa otvorila pojednávanie a zároveň účastníkom oznámila, že vo veci konať nebude a vec postupuje Krajskému súdu Žilina.

Celý rok 2003 vo veci nekonal žiadny súd. Až koncom roka 2004 na deň 21. 12. 2004 Krajský súd v Žiline nariadil hlavné pojednávanie vo veci. Právny zástupca navrhovateľky požiadal o odročenie z dôvodu ochorenia. Dňa 3. 2. 2005 oznámil Krajský súd navrhovateľke, že predmetná vec bola vrátená Okresnému súdu v Žiline na ďalšie konanie. /Kedy, akým rozhodnutím navrhovateľka nevie./

Celý rok 2005 a celý rok 2006 vo veci Okresný súd v Žiline nekonal“.

Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu podala sťažovateľka 13. júla 2007 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v označenom konaní, ktorý ju v odpovedi zo 14. augusta 2007 vyhodnotil ako čiastočne dôvodnú argumentujúc, že „za prieťahy v tomto súdnom konaní (...) nie je zodpovedný výlučne Okresný súd v Žiline, ale tiež Krajský súd v Žiline, kde bol spis po dobu viac ako dvoch rokov“. Ako dôvod vzniku prieťahov v konaní okresného súdu označil preloženie zákonnej sudkyne na výkon funkcie na krajský súd a pracovnú vyťaženosť nového zákonného sudcu. Zároveň okresný súd sťažovateľke

oznámil, že „konajúci sudca po naštudovaní spisu rozhodne, či vec postúpi Krajskému súdu v Žiline, alebo vo veci nariadi termín pojednávania“.

Okresný súd uznesením sp. zn. 6 C 342/2002 z 9. augusta 2007 predmetnú vec postúpil krajskému súdu ako vecne príslušnému, kde sa spis nachádza od 12. septembra 2007.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1/ Základné právo A. K. (...), bytom H. upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 342/02 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 10 S 114/03, porušené bolo.

2/ Okresnému súdu v Žiline prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3/ A. K. priznáva finančné zadosťučinenie 250.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť A. K. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ A. K. sa priznáva finančné zadosťučinenie 250.000,- Sk, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť A. K. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5/ A. K. sa priznávajú trovy konania, trovy právneho zastupovania vo výške 6 296,- Sk.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania, čo osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Viazanosť návrhom platí zvlášť pre návrh na rozhodnutie vo veci samej (petit), čo znamená, že ústavný súd rozhoduje o porušení práv a slobôd v rozsahu, ako ho vymedzí sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu.

Sťažovateľka, ktorá bola v konaní zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom, podľa znenia petitu sťažnosti žiadala vysloviť porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 342/2002, ako aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 S 114/2003. Vzhľadom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde bol ústavný súd týmto návrhom viazaný a zaoberal sa iba namietaným porušením základného práva vo vzťahu k sťažovateľkou označeným konaniam všeobecných súdov.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný právny prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv nepokračovalo.

Preto ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k namietaným zbytočným priet'ahom v konaní nemohlo dochádzať, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pokiaľ ide o sťažnosť sťažovateľky v časti, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 342/2002, ústavný súd konštatuje, že v čase podania sťažnosti ústavnému súdu označené konanie už na okresnom súde neprebiehalo, pretože vec bola uznesením z 9. augusta 2007 postúpená krajskému súdu ako súdu vecne príslušnému.

Obdobná je situácia aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 S 114/2003. Ústavný súd taktiež konštatuje, že v čase podania sťažnosti podľa čl. 127 ústavy sťažovateľkou označené konanie už na krajskom súde neprebiehalo. Pod sťažovateľkou označenou spisovou značkou bola vec vedená krajským súdom do 31. januára 2005, keď krajský súd listom vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Z uvedeného vyplýva, že k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky postupom okresného súdu a krajského súdu v označených konaniach v čase podania sťažnosti ústavnému súdu už nemohlo dochádzať.

Ak bola sťažovateľka toho názoru, že v označených konaniach okresného súdu a krajského súdu dochádzalo k zbytočným priet'ahom, mala možnosť domáhať sa ochrany

svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy podaním sťažnosti ústavnému súdu v čase, keď všeobecné súdy v konaniach vedených pod uvedenými spisovými značkami konali.

Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť podaná proti postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 342/2002, ako aj proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 S 114/2003 je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol.

Ústavný súd ďalej poznamenáva, že čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy a ustanovením § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde limituje hranice poskytovania ústavnej ochrany základným právam zo strany ústavného súdu na jednej strane a iných orgánov štátu na strane druhej. Ústavný súd neposkytuje takúto ochranu základným právam ako jedna z paralelných možností. Jeho pozícia vyplýva z princípu subsidiarity, keď sa jeho ústavnej ochrany možno domáhať v prípade, ak sťažovateľ vyčerpal všetky opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytuje.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nie je totiž sťažnosť podľa čl. 127 ústavy prípustná, ak sťažovateľ pred jej podaním ústavnému súdu nevyčerpal všetky opravné prostriedky alebo iné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľka preto mohla a mala na ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za účelom dosiahnutia nápravy v namietanom konaní využiť a podať v rozhodujúcom čase, t. j. do 31. januára 2005, sťažnosť na prieťahy v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 10 S 114/2003 orgánu štátnej správy súdu podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe

súdov“) účinného do 31. marca 2005. Podľa citovaného ustanovenia sa mohli fyzické osoby a právnické osoby obracať na orgány štátnej správy súdov so sťažnosťami na postup súdu, len ak ide o prietahy v konaní.

V súlade so stabilnou judikatúrou ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov do účinnosti zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (t. j. do 1. apríla 2005) pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavnému súdu zásadne považovalo za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov, ibaže sťažovateľ preukázal, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa informácie krajského súdu sťažovateľka pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nevyužila označený prostriedok nápravy. Rovnako tak nepreukázala ani to, že uvedenú podmienku nespĺnila z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), a existenciu takýchto dôvodov nemožno vyvodiť ani z obsahu sťažnosti (m. m. IV. ÚS 246/03).

Na základe týchto zistení a právnych záverov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 S 114/2003 odmietol aj pre jej neprípustnosť (§ 25 ods. 2 a § 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ ide o posúdenie prípadných prietahov v konaní krajského súdu vedenom pod sp. zn. 21 S 120/2007 (čo ale sťažovateľka nenamietala), pod ktorou je vec vedená od 12. septembra 2007, kde bol spis postúpený na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 6 C 342/2002 z 9. augusta 2007, ústavný súd zastáva názor, že takáto možnosť je z dôvodu samotnej doterajšej dĺžky konania vylúčená.

Vzhľadom na uvedené dôvody rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2007